

การพัฒนาแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิด
การจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education)
ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง)

The Development of the Internal Educational Quality Assurance Operational
Model based on the Outcome-Based Education concept of Thesaban 1
School (Ban Nai Mueang)

เสกสรรค์ บัวระภา

Seksan Buarapa

โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง)

Thesaban 1 School (Ban Nai Mueang)

E-mail: cseksan@gmail.com

Received: 15 December 2025; Revised: 27 December 2025; Accepted: 4 April 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) 2) เพื่อพัฒนาแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) 3) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) และ 4) เพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาหลังการดำเนินงานตามแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน 53 คน และนักเรียน 918 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประชุม คู่มือรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน แบบประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน และแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละและสถิติ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานมีสภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการพัฒนาแบบ ประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่ วัตถุประสงค์ หลักการ ระบบและกลไก วิธีดำเนินการ วิธีการประเมินผล และเงื่อนไขการนำไปใช้ 3) ผลการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้หลังดำเนินงานสูงขึ้น 4) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาหลังการดำเนินงานตามแบบ พบว่า ผลการประเมินบรรลุค่าเป้าหมายตามมาตรฐานทุกตัวชี้วัด

คำสำคัญ การพัฒนาแบบ, งานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน, การจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง

Abstract

This research article aims to: 1) study basic data for developing an internal educational quality assurance operation based on the Outcome-Based Education concept at Thesaban 1 School (Ban Nai Mueang); 2) develop an internal educational quality assurance operation model; 3) study the results of an internal educational quality assurance operation model; and 4) study the results of the educational quality assessment after implementing an internal educational quality assurance operation model. The population consisted of 53 teachers and 918 students at Thesaban 1 School (Ban Nai Mueang). The research instruments included questionnaires, interview forms, meeting minutes, an internal educational quality assurance operation model manual, an operational efficiency assessment form, and a student learning outcome assessment form. Data analysis involved means, standard deviations, percentages, and a t-test. The research findings showed that 1) The study of basic data revealed that overall operational conditions were moderate, with overall operational problems at a high level. and the need for overall operational model development is at the highest level. 2) The results of the development of the internal educational quality assurance operational model based on the Outcome-Based Education concept of Thesaban 1 School (Ban Nai Mueang) consisted of 6 parts: Objectives, Model principles, Systems and mechanisms, Operational methods, Evaluation methods, and Model conditions. 3) A study of the performance found that the overall effectiveness was at the highest level. Students who underwent development under the implementation showed significantly higher learning outcomes after implementation than before implementation 4) The results of the educational quality assessment after implementation found that the evaluation results met the target values according to the standards for all indicators.

Keywords: Model Development, Internal Educational Quality Assurance, Outcome-Based Education

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 เผชิญกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจาก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นวัตกรรม ความหลากหลายของสังคมโลกและแนวโน้มการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตที่ซับซ้อนมากขึ้น สถานศึกษาจึงมีบทบาทในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในโลกยุคใหม่ทั้งความคิดเชิงวิพากษ์ ความสามารถในการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนความสามารถด้านดิจิทัล ซึ่งเป็นเป้าหมายของการศึกษาที่ต้องอาศัยระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ หนึ่งในกลไกสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา คือ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (Internal Quality Assurance : IQA) ที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด

และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน, 2564) อย่างไรก็ตาม การศึกษาในช่วงที่ผ่านมาต้องปรับปรุงและยกระดับคุณภาพผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในการบริหารจัดการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นระบบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพที่สร้างความเชื่อมั่นว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถมีลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด และสังคมต้องการ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กระจายบทบาทให้สถานศึกษาเป็นหน่วยรับผิดชอบพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่เชื่อมั่นและพอใจของผู้เรียนผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการใช้ข้อมูลจริง (Evidence-based Management) เพื่อสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง รวมถึงต้องรายงานผลให้สาธารณชนและหน่วยงานต้นสังกัดรับทราบอย่างโปร่งใส การประกันคุณภาพภายในจึงทำหน้าที่เสมือนกลไกการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพ (Quality Development) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและองค์กรได้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ระบบประกันคุณภาพภายในยังเป็นรากฐานสำคัญของการรับประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) หรือ สมศ. (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559 ; กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 และรอบที่ 4 ของ สมศ. พบว่า สถานศึกษาจำนวนมากยังมีปัญหาทั้งเชิงระบบและเชิงปฏิบัติในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เช่น การจัดทำเอกสารเชิงประจักษ์ที่ไม่สอดคล้องกับสภาพจริง การวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่ครอบคลุม การขาดความเข้าใจในมาตรฐานการศึกษา การดำเนินงานไม่เป็นวงจร PDCA ที่สมบูรณ์ ตลอดจนการมองงานประกันคุณภาพเป็น “งานเอกสาร” มากกว่าเครื่องมือในการพัฒนา ส่งผลให้ผลประเมินคุณภาพไม่สะท้อนคุณภาพจริงของสถานศึกษาและไม่สามารถนำข้อมูลจากการประเมินไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกประเด็นที่ส่งผลต่อการดำเนินงานคือความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารและครูที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพแตกต่างกัน ขาดทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายงานคุณภาพ การพัฒนาระบบติดตามงานและการดำเนินงานเชิงระบบอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดด้านเวลาภาระงานที่มาก ระบบสารสนเทศที่ยังไม่ทั่วถึงและขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพเป็นไปอย่างไม่ยั่งยืน ขาดการมีส่วนร่วมของครูและไม่สามารถขับเคลื่อนสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง การปฏิรูปการศึกษาไทยในระยะหลัง โดยเฉพาะการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ได้เน้นการประกันคุณภาพที่มุ่งผลลัพธ์ผู้เรียน (Outcome-based Education) การวัดสมรรถนะผู้เรียนในหลายมิติ การประเมินที่พัฒนาครูและการสอน ตลอดจนการใช้ข้อมูลคุณภาพเพื่อพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งต้องอาศัยการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาที่สามารถพัฒนา IQA ให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร จะพบว่ามีความก้าวหน้าทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้และคุณภาพการบริหารจัดการอย่างชัดเจน มีระบบติดตามงานที่เป็นรูปธรรม ลดงานซ้ำซ้อนและทำให้ครูสามารถใช้ผลการประเมินในการออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น

การประกันคุณภาพภายในช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพองค์กร เพิ่มความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ลดข้อบกพร่องในการบริหารจัดการและช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง (สุพัตรา ศรีวิโรจน์, 2560; อรุมา ชัยกิจ, 2562) อย่างไรก็ตาม ปัญหาเชิงโครงสร้างของสถานศึกษาไทย

เช่น การขาดผู้นำเชิงวิชาการ การมีระบบฐานข้อมูลที่ไม่เป็นเอกภาพ การขาดการประกันคุณภาพภายในอย่างมีประสิทธิภาพและความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย ไม่สามารถเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพได้อย่างแท้จริง และกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การพัฒนาครู การบริหารจัดการ การสร้างระบบข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ตลอดจนการเพิ่มความโปร่งใสและความเชื่อมั่นของสังคม ในขณะที่เดียวกันปัญหาและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นก็สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการศึกษาแนวทางส่งเสริมและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิผล สอดคล้องกับนโยบายและบริบทจริงของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประเด็นความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจบทบาท หน้าที่ กระบวนการกลไกปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ ตลอดจนปัญหาและข้อจำกัดของการดำเนินงาน IQA โดยคาดหวังว่าผลการวิจัย จะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การพัฒนาผู้บริหารและครู การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติอย่างยั่งยืน

ในช่วงทศวรรษที่ 21 การศึกษาทั่วโลกมีการปรับเปลี่ยนจากการวัดคุณภาพที่เน้นปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการ (Process) โดยมีแนวโน้มที่ให้ความสำคัญกับการเน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcomes) ที่นักเรียนควรทำได้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เมื่อสำเร็จการศึกษา หลักการของการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) เน้นการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน (Expected Learning Outcomes) และการออกแบบหลักสูตร การสอนและการประเมินย้อนกลับ (Backward Design) เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์เหล่านั้น (Spady, 1994; ฐิติมา ญานะวงษาและคณะ, 2564) องค์ประกอบสำคัญคือ ความชัดเจนของเป้าหมายและ ความโปร่งใสในการประเมินผล (Yusof et al., 2017) การนำมาใช้ในไทยและสากล: สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีการปรับปรุงหลักสูตรตามแนวคิด การจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) มากขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและเกณฑ์การประกันคุณภาพในระดับสากล เช่น AUN-QA (ASEAN University Network - Quality Assurance) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่เน้นการประเมินความสามารถในการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ มีความจำเป็นต้องมีรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่สามารถเชื่อมโยงและผนวกกับกลไกการวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังและการประเมินสมรรถนะ โดยบูรณาการกระบวนการประกันคุณภาพภายใน (IQA) ให้กลมกลืนกับการวัดและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามุ่งเน้นไปที่การพิสูจน์ผลลัพธ์ อย่างแท้จริง

จากเหตุผลและความสำคัญข้างต้นที่โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) ยังมีปัญหาทั้งเชิงระบบและเชิงปฏิบัติในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในและยังไม่สามารถสร้างแรงผลักดันไปยังผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ พัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย โดยยึดหลักการของการจัดการศึกษาโดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนมุ่งเน้นการผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพและเป็นไปตามที่สังคมคาดหวังอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่

เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education)

3. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง)

4. เพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาหลังการดำเนินงานตามรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education: OBE) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) กำหนดขอบเขตการวิจัยออกเป็น 4 ระยะอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การพัฒนารูปแบบมีความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนจำนวน 53 คน และผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน รวมถึงรวบรวมแนวทางพัฒนาตามแนวคิด OBE ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ไขตามมุมมองของครูและผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาแบบ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูจำนวน 56 คน ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อร่วมกันออกแบบรูปแบบการดำเนินงาน และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คนประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ระบบและกลไก แผนการดำเนินงาน แนวทางการประเมินผล และเงื่อนไขการนำไปใช้ โดยมีขั้นตอนดำเนินงาน 6 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ การเชื่อมโยงกับมาตรฐาน การออกแบบการเรียนรู้ การพัฒนาการสอนผ่าน PLC การจัดเก็บข้อมูล และการประเมินผล

ระยะที่ 3 เป็นการทดลองใช้และศึกษาผลการดำเนินงานของรูปแบบ โดยประเมินประสิทธิภาพจากครูตัวอย่าง 30 คน และเปรียบเทียบผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 271 คน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างเป็นระบบ เนื้อหาที่ศึกษาเน้นทั้งกระบวนการดำเนินงานและผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นนวัตกรรมหลักในการวิจัย

ระยะที่ 4 เป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาหลังการดำเนินงาน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ทำการประเมินผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดมาตรฐาน เพื่อพิจารณาคุณภาพของการดำเนินงานตามรูปแบบ OBE ที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) พบว่า มีสภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากและมีความต้องการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และความต้องการพัฒนาการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง
(Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง)

ประเด็นการศึกษา	สภาพการดำเนินงาน			ปัญหาการดำเนินงาน			ความต้องการพัฒนา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง	4.18	0.80	มาก	4.35	1.11	มาก	4.66	1.09	มากที่สุด
2. ด้านการประสานงานในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง	3.86	0.91	มาก	3.99	0.98	มาก	4.61	0.99	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง	3.16	1.06	ปานกลาง	4.37	1.07	มาก	4.46	1.09	มาก
5. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน	3.26	1.10	ปานกลาง	4.29	1.08	มาก	4.49	1.11	มาก
โดยรวมทุกด้าน	3.56	0.97	มาก	4.30	1.07	มาก	4.57	1.07	มากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) ประกอบด้วย 6 ส่วน และได้รับการประเมินคุณภาพของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ดังรายละเอียดของรูปแบบต่อไปนี้

รูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education: OBE) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เสริมสร้างความสามารถของครูในการวัดและประเมินผลตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง และยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น

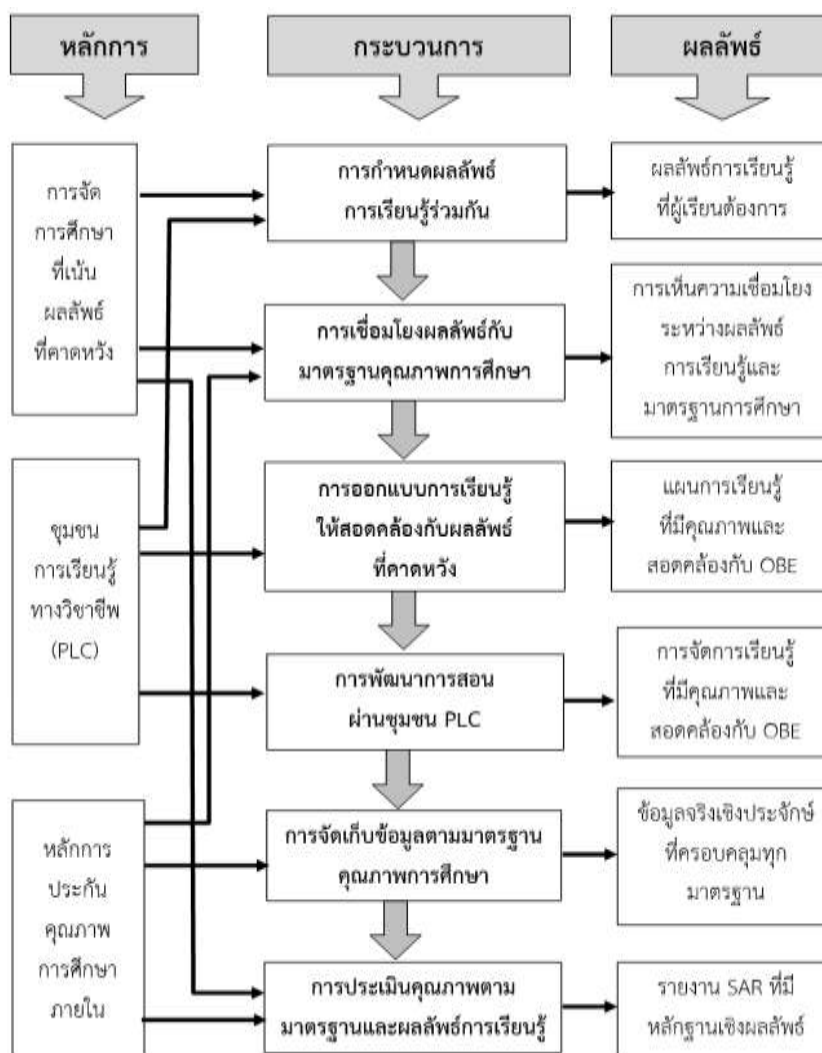
หลักการของรูปแบบประกอบด้วย 3 ประการ ได้แก่ หลักการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หลักการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (OBE) และหลักการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่ง

ทำหน้าที่เป็นแนวคิดพื้นฐานในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษา

ระบบและกลไกการดำเนินงาน ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ ได้แก่ การประชุมชี้แจง วัตถุประสงค์ การกำหนดเป้าหมายการบริหารงานวิชาการ การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ การดำเนินงานตามคู่มือรูปแบบ การสรุปและรายงานผลการประเมิน รวมถึงการประชุมสะท้อนผลการดำเนินงานร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการตามรูปแบบ ใช้แผนปฏิบัติการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ร่วมกัน การเชื่อมโยงผลลัพธ์กับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา การออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลลัพธ์ การพัฒนาการสอนผ่าน PLC การจัดเก็บข้อมูลตามมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานและผลลัพธ์การเรียนรู้

จากวิธีดำเนินการตามรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) สรุปเป็นแผนภาพจำลองได้ดังภาพประกอบ ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กระบวนการดำเนินการตามรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง)

แนวทางการประเมินผลของรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education: OBE) ประกอบด้วยเครื่องมือสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ แบบประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานตามรูปแบบ และแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งทั้งสองส่วนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบประเมินประสิทธิภาพมุ่งวัดความสำเร็จของกระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบ ขณะที่แบบประเมินผลลัพธ์ผู้เรียนเน้นวัดความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียน

เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ การสนับสนุนจากนโยบายและหน่วยงานต้นสังกัดที่เอื้อต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพและการจัดการศึกษาแบบ OBE ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความมุ่งมั่น และความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การสนับสนุนด้านทรัพยากรและปัจจัยพื้นฐานที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจให้กับครู เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานตามรูปแบบเกิดประสิทธิผลสูงสุด

3. การศึกษาผลการดำเนินงานตามรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานตามรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) โดยรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุดและนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาภายใต้การดำเนินงานตามรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้หลังดำเนินงานสูงกว่าก่อนดำเนินงาน

4. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาหลังการดำเนินงานตามรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) พบว่า มาตรฐานที่ 1 ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ มีผลการประเมินเป็นไปตามมาตรฐานทุกตัวชี้วัด มาตรฐานที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา มีผลการประเมินเป็นไปตามมาตรฐานทุกตัวชี้วัด และมาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินเป็นไปตามมาตรฐานทุกตัวชี้วัด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาหลังการดำเนินงานตามรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) โดยใช้เกณฑ์ของ สมศ.

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สรุปผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. ผลลัพธ์ของการเรียนรู้	1.1 ผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษา	✓	
	1.2 ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา	✓	

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สรุปผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน
	1.3 ผู้เรียนสามารถนำตนเองในการเรียนรู้	✓	
2. การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	2.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมของสถานศึกษา	✓	
	2.2 นโยบาย ทิศทาง กลยุทธ์และแผนงานสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ	✓	
	2.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการและบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล	✓	
	2.4 แผนงานและการดำเนินงานด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	✓	
	2.5 กระบวนการนิเทศการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ	✓	
	2.6 การใช้สื่อ อุปกรณ์ ระบบเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา	✓	
	2.7 การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ	✓	
	2.8 สวัสดิการ สวัสดิภาพ แนวทางการป้องกันโรคอุบัติภัย ภัยพิบัติ	✓	
	2.9 ระบบและกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียน	✓	
	2.10 การเสริมสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง องค์กร และชุมชน เพื่อความร่วมมือในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน	✓	
3. การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้	3.1 การออกแบบหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	✓	
	3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	✓	
	3.3 ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	✓	

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education: OBE) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) มีสภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในกับการนำไปสู่การปฏิบัติจริงในบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้ สภาพการดำเนินงานที่อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามกรอบมาตรฐานที่กำหนดไว้แล้วในระดับหนึ่ง

แต่ยังขาดความเป็นระบบและความสอดคล้องกับแนวคิด Outcome-Based Education อย่างชัดเจน โดยเฉพาะการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (Learning Outcomes) การเชื่อมโยงผลลัพธ์ดังกล่าวกับการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Spady (1994) ที่ระบุว่า OBE จะเกิดประสิทธิผลได้ต่อเมื่อทุกกระบวนการทางการศึกษาถูกออกแบบและขับเคลื่อนโดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง ในขณะเดียวกัน การที่ปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนถึงข้อจำกัดสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด OBE ที่ยังไม่ลึกซึ้ง การขาดแนวทางหรือรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม รวมถึงภาระงานด้านเอกสาร และการรายงานผลที่ส่งผลให้การประกันคุณภาพถูกมองเป็นภาระมากกว่ากระบวนการพัฒนาคุณภาพอย่างแท้จริง ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับงานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่าปัญหาสำคัญของการประกันคุณภาพภายในคือการขาดการบูรณาการระหว่าง การประเมินกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ความตระหนักของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ทางการศึกษาต่อความจำเป็นในการยกระดับระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้มีความสอดคล้องกับแนวคิด OBE มากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ ซึ่ง มุ่งเน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นฐานในการปรับปรุงการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการจัดการ ศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) ประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่ วัตถุประสงค์ หลักการ ระบบและกลไก วิธีดำเนินการ วิธีการประเมินผล และ เงื่อนไขการนำไปใช้ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีโครงสร้างที่ครบถ้วน ครอบคลุม ทั้งมิติด้านแนวคิดเชิงทฤษฎีและมิติด้านการนำไปสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของการพัฒนา รูปแบบทางการศึกษาให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทของสถานศึกษา การกำหนด วัตถุประสงค์ ของรูปแบบอย่างชัดเจน ช่วยกำหนดทิศทางและเป้าหมายของการดำเนินงานให้สอดคล้องกับ ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ทั้งในระดับผู้เรียน ระดับครู และระดับสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการ จัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE) ที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดผลลัพธ์ ปลายทางเป็นจุดตั้งต้นของการออกแบบระบบและกระบวนการทางการศึกษา (Spady, 1994) ในส่วนของ หลักการของรูปแบบ เป็นกรอบแนวคิดที่สะท้อนปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบ โดยการ กำหนดหลักการที่ชัดเจนช่วยให้การดำเนินงานมีความสอดคล้องกันในทุกขั้นตอน และช่วยสร้างความเข้าใจ ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce, Weil และ Calhoun (2015) ที่ระบุว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้หรือรูปแบบการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีหลักการรองรับอย่างเป็น ระบบ ระบบและกลไก ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของ การดำเนินงาน เช่น บทบาทของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกระบวนการสนับสนุนและ กำกับติดตาม ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับ แนวคิดการบริหารจัดการคุณภาพที่เน้นการทำงานเป็นระบบและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สำหรับ วิธีดำเนินการ ที่กำหนดไว้อย่างเป็นขั้นตอน ช่วยให้รูปแบบสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา ลดความ คลุมเครือในการปฏิบัติ และเอื้อต่อการนำไปปรับใช้ตามบริบทของแต่ละโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการ พัฒนารูปแบบเชิงระบบ (System Approach) ที่เน้นความชัดเจนของกระบวนการและลำดับขั้นตอน ในส่วน

ของ วิธีการประเมินผล เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสะท้อนผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานและเป็นฐานข้อมูล สำหรับการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การบูรณาการการประเมินผลไว้ในรูปแบบสอดคล้องกับหลักการของ วงจรคุณภาพ PDCA และแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนา มากกว่า การประเมินเพื่อการตัดสินเพียงอย่างเดียว สุดท้าย เงื่อนไขการนำไปใช้ เป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้การใช้ รูปแบบเกิดความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งในด้านทรัพยากร บุคลากร และการสนับสนุนจาก ผู้บริหาร ผลการวิจัยในส่วนนี้สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นไม่ได้เป็นแบบตายตัว แต่เปิดโอกาสให้มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาที่เน้น บริบทเป็นฐาน

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานตามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตาม แนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education: OBE) ของสถานศึกษาอยู่ใน ระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้โดย ยึดผลลัพธ์ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและมีการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการด้านคุณภาพอย่างเป็นระบบ การที่ ประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับสูงมากสามารถอธิบายได้จากปัจจัยหลายประการ ประการแรก สถานศึกษามี การกำหนด ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นแกนกลางของการ จัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ตามแนวคิดของ Spady (1994) ที่เสนอว่าความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ต้องเริ่ม จากการกำหนดผลลัพธ์ที่ผู้เรียนต้องบรรลุอย่างเฉพาะเจาะจง เมื่อบุคลากรมีความเข้าใจเป้าหมายร่วมกัน การออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้จึงสามารถสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ประสิทธิภาพ รวมสูงขึ้น นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ยังสะท้อนให้เห็นว่า ครูสามารถออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติจริงและสะท้อนคิดเกี่ยวกับความรู้ที่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “ความสอดคล้องเชิงสร้างสรรค์” (Constructive Alignment) ของ Biggs และ Tang (2011) ที่ระบุว่าจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลสอดคล้อง กับผลลัพธ์ที่คาดหวังอย่างแท้จริง

4. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาหลังการดำเนินงานตามรูปแบบ พบว่า ผลการประเมินบรรลุค่า เป้าหมายตามมาตรฐานทุกตัวชี้วัด เนื่องจากการเก็บข้อมูลมีระบบที่ชัดเจนโดยครูมีการใช้เครื่องมือหลากหลาย เช่น การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) แฟ้มสะสมงานและการประเมินการปฏิบัติ ซึ่งเป็น แนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักการของ Tosterud (2017) ที่ชี้ว่าการประเมินเชิงสมรรถนะมีบทบาทสำคัญใน การยกระดับคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ภายใต้ระบบการบริหารที่มุ่งเน้นผลลัพธ์เป็นฐานในการจัดการ เรียนรู้และการประกันคุณภาพให้มีความหลากหลายของการประเมินทำให้ข้อมูลผลลัพธ์ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ อีกปัจจัยสำคัญคือระบบประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษามีความเข้มแข็ง มีการติดตาม ตรวจสอบ และนำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงาน ลักษณะนี้สอดคล้องกับงานของ สุพจน์ เกิดสุวรรณและอภิสรณ์ ภาชนะวรรณ (2566) ที่ระบุว่าประกัน คุณภาพภายในเป็นกลไกที่สนับสนุนการนำแนวคิดการมุ่งเน้นผลลัพธ์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากข้อมูลคุณภาพช่วยให้สถานศึกษามีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน นอกจากนี้ การสนับสนุนจากผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนรูปแบบได้อย่างเด่นชัด ทั้งด้านนโยบาย ทรัพยากร และการ พัฒนาครู ซึ่งตรงกับข้อเสนอของ Pattanayak (2019) ที่พบว่าบทบาทผู้นำทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อ ความสำเร็จในการประยุกต์ใช้แนวคิดการมุ่งเน้นผลลัพธ์เป็นฐานในการจัดการเรียนรู้และการประกันคุณภาพ

ในสถานศึกษา

โดยสรุป ผลการวิจัยที่พบว่าประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ในการจัดการเรียนรู้และการประกันคุณภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านการออกแบบระบบการเรียนรู้ การประเมินผลและการบริหารจัดการคุณภาพ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องตามมาตรฐานและผลลัพธ์ที่คาดหวังอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านในเมือง) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่พบปัญหาในระดับมาก และมีความต้องการพัฒนาในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นการพัฒนาแบบดังกล่าวยึดแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education: OBE) เป็นแกนหลัก โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 ส่วนสำคัญ ได้แก่ วัตถุประสงค์ หลักการ ระบบและกลไก วิธีดำเนินการ วิธีประเมินผล และเงื่อนไขของรูปแบบ ในส่วนของวิธีดำเนินการ มี 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ร่วมกัน การเชื่อมโยงผลลัพธ์กับมาตรฐานคุณภาพ การออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลลัพธ์ การพัฒนาการสอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การจัดเก็บข้อมูล และการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานและผลลัพธ์การเรียนรู้ ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบพบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อนำรูปแบบไปใช้จริงพบว่าการดำเนินงานมีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด และผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้หลังดำเนินงานสูงกว่าก่อนดำเนินงานอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาหลังดำเนินงานพบว่าสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามมาตรฐานทุกด้าน ทั้งด้านผลลัพธ์ผู้เรียน การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย คือ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยใช้ OBE เป็นแกนหลัก สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม หากมีการออกแบบกระบวนการอย่างเป็นระบบ ชัดเจน และเชื่อมโยงทุกขั้นตอนเข้าด้วยกันอย่างมีทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วนสำคัญ ได้แก่ การนำผลไปใช้และการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนเชิงกลยุทธ์โดยยึดผลลัพธ์เป็นฐานอย่างต่อเนื่อง พร้อมกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และพัฒนาเกณฑ์ประเมินคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับแนวคิด Outcome-Based Education (OBE) มากยิ่งขึ้น

1.2 ควรมีการทบทวนระบบบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษามาตรฐานที่มีประสิทธิภาพ โดยคงกลไกสำคัญ เช่น ระบบติดตามผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน และการสื่อสารภายในองค์กร พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาครูผ่านการอบรมและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

1.3 การพัฒนาครูควรมุ่งเน้นการออกแบบการสอนที่สอดคล้องกัน (Constructive Alignment) และการประเมินตามสภาพจริง รวมถึงการเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.4 ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน และความคิดสร้างสรรค์ พร้อมใช้วิธีประเมินที่หลากหลาย เช่น แฟ้มสะสมงาน โครงการงาน และการแก้ปัญหาเชิงสถานการณ์

1.5 ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลผลลัพธ์การเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ครูวิเคราะห์และปรับปรุงการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร และการสะท้อนผลหลังการสอนเพื่อนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานตามการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) แบบเชิงลึกเป็นรายวิชา เพื่อดูความสอดคล้องของผลลัพธ์ในบริบทที่แตกต่าง

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome-Based Education) ไปใช้ เช่น ภาวะผู้นำ การนิเทศภายใน หรือแรงจูงใจครู เปรียบเทียบประสิทธิภาพของสถานศึกษาต่างขนาดหรือสังกัดเพื่อพัฒนารูปแบบประกันคุณภาพเฉพาะบริบท

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ศรุสภาคประชา.

ฐิตินา ญาณวงษา และคณะ. (2564). หลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์: แนวทางใหม่สำหรับหลักสูตรอุดมศึกษา.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 15(2), 279-291.

สุพจน์ เกิดสุวรรณ และ อภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ. (2566). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. 13(2), 31-46.

สุพัตรา ศรีวิโรจน์. (2560). การนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา.

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 40(3), 45-60.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2564). รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในรอบที่ 4. กรุงเทพฯ: สมศ.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2559). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

อรอุมา ชัยกิจ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา. 17(2), 89-103.

Biggs, J., & Tang, C. (2011). Teaching for quality learning at university (4th ed.). McGraw-Hill.

Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2015). Models of Teaching (9th ed.). Boston: Pearson Education.

- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3), pp. 607-610.
- Pattanayak, L. (2019). Implementing outcome-based education: A leadership perspective. International Journal of Education and Management Studies. 9(2), 45–50.
- Spady, W. (1994). Outcome-Based Education: Critical issues and answers. American Association of School Administrators.
- Tosterud, R. (2017). Learning outcomes and authentic assessment in competency-based education. Journal of Learning Design. 10(1), 35–48.